

Arkivsak-dok. 26/00827-5
Saksbehandler Morten Nordahl Ellingsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	06.05.2026

Forskrift om frikommuneforsøk i Nordre Follo kommune - kommuneloven - sluttbehandling

Kommunedirektørens innstilling

1. Forskrifter om «Bedre dialog mellom administrasjon og folkevalgte: dialogfase» og «Bedre dialog mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere: Oppgaveforum» vedtas og sendes til Kommunal- og distriktsdepartementet for godkjenning.
2. Forskriftene trer i kraft når den er godkjent av Kommunal- og distriktsdepartementet.

Sammendrag

Regjeringen inviterte i 2023 kommuner til å søke om å bli forsøkskommuner. Nordre Follo fikk gjennomslag for to av sine forslag. Denne saken gjelder det ene av disse: et forsøk med endringer i den demokratiske arbeidsformen i kommunen for å muliggjøre mer og bedre dialog mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere.

Kommunestyret sendte forskriftstekstene ut på offentlig høring i sitt møte den 4. februar 2026 med seks ukers høringsfrist. Det har kommet inn et høringssvar i denne perioden, og det er nærmere omtalt lenger ned i saken. Forskriftene sendes nå til kommunestyret for sluttbehandling.

Faktaopplysninger

Det er snakk om forskriftsfesting av to nye virkemidler:

- Dialogfase i saksbehandlingen i folkevalgte organer
- Oppgaveforum som ny samarbeidsform mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere

Begge tiltakene krever unntak fra eller presiseringer om kommuneloven. Forskriftene åpner for to forsøk som tar sikte på å bedre dialogen i kommunal saksbehandling – både internt i kommunen og mellom

kommunen og innbyggerne. Forskriftsteksten er utarbeidet av Nordre Follo kommune etter god dialog med Kommunal- og distriktsdepartementet.

Formålet med forsøket er å:

- Fremme bedre beslutninger gjennom økt felles forståelse
- Svare på forventninger om mer politisk styring og flertallsinnflytelse i en tid med økende kvasiparlamentarisme
- Legge til rette for åpen dialog innenfor rammene av møteoffentlighet og demokratisk kontroll
- Utvikle lovgivning og arbeidsformer som kan ha overføringsverdi til andre kommuner

Forsøkene skal gjennomføres uten at grunnleggende prinsipper som kommunedirektørens innstillingsrett, møteoffentlighet og folkevalgtes styringsrett svekkes.

Forsøkene skal evalueres, noe Kommunal- og distriktsdepartementet skal sørge for.

Forslaget inneholder to forskrifter. Forsøksperioden for begge er fire år, og kan forlenges med inntil to år, jf. forsøksloven § 3 tredje ledd.

Forskrift om dialogfase

Denne delen åpner for at kommunestyret kan innføre en mulighet for å ha en *dialogfase* i saksbehandlingen i kommunestyret, formannskapet eller utvalg. I denne fasen kan utpekte folkevalgte og administrasjonen ha dialog i møter som er åpne for allmennheten, men som ikke er formelle møter etter kommuneloven §§ 5-1 og 5-2.

Dette kan være:

- Felles seminarer og workshops og befaringer som del av behandlingen av saker. Her kan både administrasjon og folkevalgte delta på lik linje i diskusjoner og samtaler.

eksempel: Seminar om kommuneøkonomien med gruppeoppgaver på bordene. Både folkevalgte og administrasjon kan stille spørsmål til innleggene og delta i debatten rundt bordene. Seminaret er åpent for alle.

- Drøftingsmøter mellom administrasjon og folkevalgte, etter fullmakt fra FSK eller KST. Den/de kommunestyret peker ut kan møte kommunedirektøren eller den/de kommunedirektøren peker på for å drøfte en sak i forkant av at sakspapirer blir lagt frem med innstilling.

eksempel: Kommuneplanens arealdel: drøftingsmøte mellom utvalgsleder i Plan- og byggesaksutvalget møter saksbehandler og direktør til samtale som planen som skal legges frem med det formål å utveksle informasjon som skal til for at sakspapiret og beslutningen blir best mulig. Samtalen skal ikke føre til enighet om noe. Samtalen er åpent tilgjengelig for alle å overvære og protokolleres.

Det er viktig å understreke at dialogfasen kun skal skape bedre forståelse, sakene skal ikke behandles i dialogfasen, det er ikke meningen at administrasjon og folkevalgte skal forhandle frem et resultat som forplikter til en bestemt innstilling eller et bestemt vedtak. Dialogfasen er kun for samtale og dialog.

Nøkkelpunkter i forskriften:

- Kommunestyret vedtar om dialogfase skal kunne benyttes i kommunestyret, formannskapet eller utvalg
- Det folkevalgte organet som vedtar at dialogfase skal gjennomføres, bestemmer hvordan dette skal gjøres – innenfor rammene av forskriften og kommuneloven
- Dialogfase kan gjennomføres før eller etter innstilling fra kommunedirektøren
- Det skal føres møtebok, og dialogen skal være offentlig
- Det skal ikke fattes vedtak i dialogfasen

Forskrift om oppgaveforum

Denne delen åpner for å etablere *oppgaveforum* der folkevalgte, ansatte og innbyggere sammen kan arbeide med konkrete, mindre oppgaver.

Dette kan være:

Kommunestyret kan danne midlertidige oppgaveforum som får myndighet til å løse bestemte oppgaver. Dette kan eksempelvis være fordeling av en pengepott, skriving av en høringsuttalelse, innstille på en problemstilling til FSK osv. Disse oppgaveforumene kan settes sammen av representanter for folkevalgte, administrasjonen, innbyggere og lag og foreninger. Det som utgjør forsøket her, er at de ansatte kan være med.

Nøkkelpunkter i forskriften:

- Kommunestyret oppretter forumet og definerer mandat og varighet
- Forumet kan få myndighet til å organisere arrangementer, fordele midler eller avgi uttalelser på vegne av kommunen.
- Forumet kan ikke treffe vedtak i prinsipp saker, men kan fatte enkeltvedtak knyttet til tilskudd.
- Sammensetningen skal være tredelt (folkevalgte, ansatte, innbyggere), og alle grupper skal være representert på lik linje

Lover og regler

Les mer om forsøkskommuneordningen på regjeringens nettsider: [Forsøkskommune - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/forsokskommuner/forsokskommune-regjeringen.no).

Dette frikommuneforsøket berører følgende lovverk:

- Forsøksloven
- Kommuneloven

Forskriftene innebærer visse unntak og presiseringer i forhold til kommuneloven.

Dette gjelder særlig enkelte bestemmelser innenfor følgende regler:

- Saksbehandlingsregler i kapittel 11
- Definisjonen av kommunale organer
- Valgreglene og sammensetningskrav i kapittel 7
- Bostedskrav og kjønnsbalanse

Departementet har vurdert at det i dette tilfellet kan åpnes for slike unntak og presiseringer med grunnlag i forsøkslovgivningen og at forsøket ikke strider med overordnede demokratiske prinsipper.

FNs bærekraftsmål, kommuneplan og ØHP

Forsøksordningen relaterer seg spesielt til punkt 16 om velfungerende institusjoner.

Behovet for kommunal nytenking og økt innovasjonstakt er grundig beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel (se for eksempel punktet som beskriver visjonen om å være nær og nyskapende, som peker på at Nordre Follo skal legge til rette for heftig innovasjon).

Dette en del av arbeidet med å skape fremtidens velferdssamfunn, som er beskrevet i kapittelet om «en ny virkelighet» i Økonomi og Handlingsplan for 2026 – 2029. Her er økt dialog og godt samarbeid og bedre dialog mellom innbyggere, folkevalgte, lag, foreninger, næringsliv og administrasjon en nøkkelfaktor for å lykkes.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forsøket legger ikke opp til vesentlig økte kostnader for kommunen.

Administrative medarbeidere som skal delta i aktivitetene som forsøket åpner for må forberede seg på en justert rolleforståelse med et annet handlingsrom enn den tradisjonelle skillelinjen mellom politikk og administrasjon legger opp til. Dette må forberedes godt, evalueres underveis og justeres for å oppnå en riktig form. Her må alle parter som deltar i forsøksordningen være innstilt på at det vil kreve en viss innsats og fleksibilitet for å finne den rette formen på dialogen.

I dette arbeidet blir det helt sentral å involvere de ansatte og de tillitsvalgte i prosessen.

Alternative løsninger

Forskriftsteksten er et resultat av langvarig arbeid og samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet. Det er derfor vanskelig å peke på andre løsninger enn den som foreligger uten at det vil medføre betydelig forsinkelser. Et alternativ vil være å ikke gå inn for forsøket, og dermed avvise forskriftsteksten.

Offentlig høring

Forskriftstekstene ble sendt ut på offentlig høring den 11. februar. Høringsperioden ble satt til 6 uker med frist 25. mars.

Vi opplever at forsøksordningen og høringen har vært godt kjent for befolkningen i kommunen. Forsøket ble grundig debattert i det offentlige ordskiftet, med debatter i folkevalgte organer, flere presseoppslag og innlegg i sosiale medier i forkant av førstegangsbehandlingen. Kommunen har også offentliggjort høringsnotatet gjennom våre offisielle kanaler, noe som også ble omtalt i lokalpressen.

I løpet av høringsperioden har forsøket også vært omtalt i en av de lokale Facebook-gruppene som er sentral for samfunnsdebatten i kommunen, der det ble oppfordret til å sende inn høringssvar.

Det har i høringsperioden kommet inn ett høringsinnspill til kommunen.

Dette er knyttet til forskriften om oppgaveforum.

Lag og foreninger som skal telle i henhold til forskrift om lokal medvirkning må kunne fremlegge medlemslister og kunne dokumentere at individuelle medlemmer har selv betalt medlemsavgift. Vel-foreninger og andre som representerer et gitt område/selvdefinert gruppe som for eksempel geografisk område må ha minst 50% av husstandene som medlemmer for å regnes som representative for disse. Dette er for å sikre reell brukerrepresentasjon. Ved første gangs registrering må antall reelle medlemmer/prosent medlemmer deklarerer, som skal være offentlig informasjon. Ved varsel om avvik skal det gjøres nærmere undersøkelser i dokumentasjon på medlemskap.

Kommentar til innspillet:

Kommunedirektøren vurderer dette som et nyttig innspill. Forskriften er lagt opp slik at man skal kunne samarbeide med ulike lag og foreninger. Noen foreninger har klar lokal forankring, mens noen er for eksempel regionale eller nasjonale. Det er derfor blant åpnet for at man i sammensetning av oppgaveforum kan se bort fra kravet om bosted i kommunen.

Oppgaveutvalgene skal settes ned for å løse konkrete utfordringer. Hvert oppgaveutvalg vil slik sett være unikt og det må gjøres særskilte vurderinger av sammensetningen av utvalget ved hver anledning.

Dette trenger ikke påvirke selve forskriftsteksten, men det er naturlig i at vi innarbeider dette inn i prosedyrene for å etablere oppgaveutvalg, at det må gjøres en vurdering av hvilke typer organisasjoner som skal være med i det aktuelle oppgaveutvalget og hvilke krav som da eventuelt må stilles til disse.

Kommunedirektørens vurdering

Det er stor iver i Kommune-Norge for å utfordre lovverket som begrenser handlingsrommet vårt, og frikommuneforsøket som ble lansert i 2023 var etterlenget. Kommunene trenger økt frihet for å skape en bærekraftig modell for fremtidens velferdssamfunn. Vi sendte inn 10 forslag til forsøk vi ønsket å få jobbe videre med, og dette forsøket var en av to forsøk fra Nordre Follo som gikk videre. Det andre er nå avsluttet.

Etter denne forsøksordningen ble i gang har debatten om kommuners frihet og handlingsrom tiltatt i styrke, på bakgrunn av at kommuneøkonomien er under kraftig press. Regjeringens Kommunekommisjon er i gang med et større arbeid for å lette styringstrykket på kommunene, og da er forholdet mellom politikk og administrasjon et av feltene som vil bli vurdert i kommisjonens andre delrapport som legges frem i desember. Da vil Nordre Folløs frikommuneforsøk sette oss i en god posisjon til å forme fremtidens regelverk for norske kommuner.

Kommunedirektøren vurderer det slik at vi gjennom en lang dialog med Kommunal- og distriktsdepartementet nå har kommet frem til en avgrensing og en form på forsøket som på den ene siden er et såpass stort brudd med gjeldende regelverk at det blir et reelt forsøk som det knyttes stor spenning til. På den andre siden er det avklart og avgrenset på en slik måte at det er håndterlig å gjennomføre og såpass lettilgjengelig for forskning og evaluering at det vil være lett å innlemme i kommuneloven for alle norske kommuner når det har blitt en suksess i Nordre Follo.

Forsøket er et steg i riktig retning for Nordre Follo, og kommunedirektøren anbefaler å vedta forskriften slik den foreligger.

Ski, 22.04.2026

Øyvind Henriksen
kommunedirektør

Vedlegg

Høringsnotat Nordre Follo - frikommune
Forskriftstekster - Nordre Follo - Frikommune